

ת"פ 28989/02 - מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה נגד עו'ז (шибוק) בע"מ, יוסף חוגי, מאיר כהן

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 28989-02-17 מדינת ישראל נ' עו'ז (шибוק) בע"מ ואח'
בפני כבוד השופט שרה חביב
המאשימה מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה באמצעות עו"ד
ראומה גומא משרד עו"ד איתן להמן
נגד הנאים
1. עו'ז (шибוק) בע"מ
2. יוסף חוגי
3. מאיר כהן ככלם באמצעות עו"ד אריה ניגר ו/או עו"ד
אמיר פריש משרד עניות, פולק, מטלון ושות'

החלטה

בקשה לbijוטל כתוב האישום נגד הנואשת 1 [להלן: "הנאשת"], בשל פגם או פסול בכתב האישום בהתאם להוראות סעיף 149(3) בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 [להלן: "החדס"פ"]. זאת מז העטם כי הנואשת איננה התאגיד אשר ביצע את המעשים הנטען בכתב האישום, אלא תאגיד אחר בשם עו'ז תעשיות (1991) בע"מ [להלן: "חברת היעד"], אשר על פי הנטען בכתב האישום, מזוג עם הנואשת לאחר ביצוע העבירות הנטען.

בקשה נוספת במסגרת זו היא להורות למאשימה להבהיר בכתב האישום אם מוחסת לנאים 2 ו-3 אחריות אישית לביצוע המעשים, או אחריות כונשי מירה בחברת היעד.

לאחר שקרותי את טענות באי כוח הצדדים, ולאחר שבאי כוח הצדדים הסכימו כי תינתן החלטה על יסוד הטיעונים הכתובים בלבד, מצאתי שיש לקבל את בקשה הנואשת ולהורות על bijוטל כתב האישום נגדה. אשר לנאים 2 ו- 3 יש להורות על תיקון כתב האישום, באופן שהנאישה תבהיר בפרק העובדות את מקורה אחריותם לביצוע העבירות הנטען ואת אופיה, אם מבצעים עצמאים או כונשי מירה.

הרקע לבקשת

1. כתב האישום נגד הנואשת מיחס לה עבירות של זיהום מים - עבירה לפי סעיפים 20ב'(א+ב) ו-20(א) בחוק המים, התשי"ט-1959; הפרת תקנות המים (מניעת זיהום מים) (בריקות אידיوجיראה) - עבירה לפי סעיף 20 כא' בחוק המים וסעיפים 2(ב), 3(א)(9), 4(א), 5, 6(א) ו- 10 בתקנות המים (מניעת זיהום מים) (בריקות אידיוגיראה), תשנ"ז-1997; איסור לכלא ברשות הרבים - עבירה לפי סעיפים 2 ו- 13(ג)(א) בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984 [להלן: "חוק שמירת הניקיון"]; הפעלת עסק ללא רישיון - עבירה לפי סעיפים 4 ו- 14 בחוק רישי עסקים, התשכ"ח-1968, יחד עם סעיף 1 בצו רישי עסקים (עסקים טעוני רישיון), התשנ"ה-1995, פריטים 3.1 ו- 4.4.

לנאים 2 ו- 3 מייחסות כל העבירות הנ"ל לנושאי משרה בתאגיד, כך אפשר למוד מסעיף האישום המיחסים להם.

2. ברקע לכטב האישום נטען כי הנואמת היא חברה פרטיה העוסקת בגידול עופות ושיווקם. ביום 14.5.2015 בהליך מיזוג, קלטה הנואמת לתוכה את חברת היעד. העבירות המתוארות בכטב האישום בוצעו לכארה על ידי חברת היעד לפני המיזוג. האישום נגד הנואמת מבוסס על הוראות מדיני החברות, ובין היתר על סעיף(2) 323(2) בחוק החברות, תשנ"ט-1999 [להלן: "חוק החברות"].

על פי הוראות סעיף זה, עם מיזוג בין חברה קולטת, במקרה דן הנואמת, לבין חברת היעד, "**יראו את החברה הקולטת כאילו הייתה חברת היעד בכל הליך משפטי, לרבות בהליך הוצאה לפועל**". המאשימה טענה בכטב האישום כי יש לראות את הנואמת כאילו הייתה עוף עוז תעשיית וכי יש ליחס לה את האחוריות הפלילית בגין כל מעשה או מחדל של עוף עוז תעשיית אשר מגלה עבירה.

הנאשם 2 שימש מאז שנת 2000 מנהלה של חברת היעד, וכיום מנהל הנואמת; הנואם 3 היה במשך עשר שנים, לרבות במועדים הרלוונטיים מנהל תפעול בחברת היעד, וכיום מנהל אצל הנואמת.

3. בהמשך מפרט כטב האישום מעשים ומחדלים שונים שאירעו על פי הנטען בין השנים 2006-2015, ובעיקר בין השנים 2012 - 2014 בניהול מפעל "עוף קור" שנטען שהיה בבעלות חברת היעד, ולאחר המיזוג נמצא בבעלות הנואמת.

4. אין מחלוקת כי כלל המעשים הנטעןים בכטב האישום בוצעו לפני המיזוג בין הנואמת לחברת היעד, מכאן בקשה זו.

טענות הצדדים

הנאומים

5. בא כוח הנואומים טוען כאמור כי יש להורות על ביטול האישום נגד הנואמת, וכי יש להבהיר את הטענות נגד הנואומים, שהם נושא משרה בחברה הנואמת, והוא נושא משרה גם בחברת היעד.

6. בא כוח הנואומים ביסס בקשה על העובדות הנטעןות בכטב האישום, והצהיר כי לשם הדיון בקשה זו, עובדות אלה אין במחלוקת. לב הטיעון הוא כי אין ולא ניתן להעמיד לדין תאגיד קולט בגין מעשים פליליים של תאגיד שchosel בהליך של מיזוג.

7. לטענת בא כוח הנאשמים גם אילו היה מוגש כתוב האישום נגד חברת היעד עובר למועד המיזוג, הרי עם אישור המיזוג, ונוכח חיסולה של חברת היעד כפועל יוצא מכך, הדין היה שיפסקו ההליכים הפליליים נגד חברת היעד לפי סעיף 236 בחסד"פ, מאחר שהחיסול החברה בדרך של מיזוג משל לו מותו של אדם.

8. בא כוח הנאשמים הדגיש כי סעיף 323(2) בחוק החברות, באמצעותו ביססה המआשימה את האישום נגד הנאשםת, אינו מאפשר הגשת אישום נגד חברה קולטת בהליך של מיזוג בגין מעשים שבוצעו על ידי חברת היעד, שכן הסעיף אינו חל בהליכים פליליים, ותכליתו היא הגנה על נושי החברה המתהصلة ועל בעלי מנויות המיעוט. בסעיף זה אינו כל מהאפשר ניהול הליכים פליליים נגד חברה שחוסלה בדרך של מיזוג ולא נגד החברה הקולטת שהיא אישיות משפטית פרדרת.

הسنגור טען כי לא מצא פסיקה בשאלת זו, אך הפנה לפסיקה לעניין סעיף 267 בפקודת החברות [נוסח חדש], תשמ"ג-1983 [להלן: "פקודת החברות"], המדבר על פתיחת הליכים משפטיים לאחר מתן צו עיקוב הליכים במסגרת פירוק חברה, ולהחלטה בפרשת **טורבמן** [רע"פ 01/2008 מדינת ישראל נ' א.מ. **טורבמן בע"מ ואח'**, פ"ד נז(5) 799 (2003)], שם נקבע כי הוראה זו אינה רלוונטית להליך הפלילי, שכן תכליתו של הסעיף היא הגנה על נושי החברה.

9. בא כוח הנאשמים הדגיש כי הליך של מיזוג הוא הליך מורכב, אשר מאחוריו עומדים שיקולים עסקיים שונים ואין מקום לחשש כי מיזוג יהיה מפלט של חברות מהליך פלילי עתידי או קיים. לחילופין ככל שקיים חשש שכזה, הרי שאפשר לפתור אותו על דרך של תיקון החוק ושינוי העיקרונו בדיון הישראלי שלפיו אין אפשרות לפתור או להמשיך בהליכים פליליים נגד חברה שחוסלה.

10. בא כוח הנאשמים טען כי עמדת משרד המשפטים זהה, והפנה לתקן חוק העונשין (תיקון מס'...) (תיקון - אחריות פלילתית של תאגידים), התשע"ה-2014 [להלן: "תיקון החוק"]. התיקון כולל תיקון עקיף של החסד"פ שתכליתו לאפשר, בין היתר, הרשות לחברת קולטת לאחר מיזוג. עוד מוצע בתקן החוק כי תינתן לחברת הקולטת הגנה מפני אחריות בפליליים בנסיבות מסוימות. נטען שמתוך האמור יש ללמידה כי זהו אינו המצב המשפטי הקיים כיום.

עוד נטען כי קבלת פרשנות המआשימה שלפיה הוראת סעיף 323(2) בחוק החברות חלה על הליכים פליליים תוביל לתוצאה שבה תאגיד אחד ישא בקהלנו של תאגיד אחר. תוצאה זו אינה מתאפשרת על הדעת.

11. בא כוח הנאשמים הוסיף וטען, כי חיסול החברה בדרך של מיזוג הוא רק דרך אחת לחיסול החברה, ואילו הכלל שייקבע על ידי בית המשפט בהליך דין יחול על הליכים פליליים בעניינה של כל חברה שחוסלה, מכל סיבה שהיא.

12. בא כוח הנאשמים עמד בקצירה על המצב המשפטי בעולם בסוגיה זו. הוא ציין כי המשפט האנגלי והמשפט הצרפתית אינם מאפשרים העברת אחריות פלילתית מחברת היעד לחברת הקולטת, וכי במשפט האמריקאי הסוגיה מוסדרת חלק מהמשפט המדינה ולפיכך קיימים הסדרים השונים מדינה למדינה. הכלל שלפיו חיסול חברה מונע ניהול

הילכים פליליים נגדו מוכר בארצות הברית, אך בדומה מהמדינות נקבע חrieg לכך בדרך של הוראה מפורשת.

13. לעניין הנאים 2 ו- 3 טען בא כוח הנאים כי המסקנה שלפיה אין מקום להליך פלילי נגד הנאשמת צריכה להופיע אף על האישומים נגדם. כאמור, כתוב האישום מייחס לנאים 2 ו- 3 אחריות ישירה מכוח היותם "מבצעים", אף שברור כי מעמדם צריך להיות מעמד של נושא משורה. אין בכתב האישום תיאור של ביצוע מעשה או מחדל שיש בהם משום עבירה על ידי מי מהם, פרט לנטען בסעיף 5 בכתב האישום, שענינו חוק שמירת הניקיון, ובו יוחסה להם אחריות מכוח היותם נושא משורה. לאור האמור, בקש כי המאשימה תבהיר אילו אישומים מיוחסים לכל אחד מהנאים 2 ו- 3 באופן אישי. עוד ציין בא כוח הנאים כי לאחר קבלת עדמת המאשימה יוכל להשלים טיעונו לעניין אחריותם בהקשר לטענה המקדמית.

המאשימה

14. באת כוח המאשימה בקשה לדחות את טענת בא כוח הנאים על כל סעיפה. לטענתה, אין תוקף להשוואה בין מותו של אדם ובין חיסול חברה בדרך של מיזוג. הגם שחוק הפרשנות קובע כי בן אדם ותאגיד חד הם, סעיף 2 בחוק הפרשנות מס' 1974 זאת: "**ואם אין בעניין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתישב עם אותה גדרה**". במקרה דנן, יצירת זהות בין אדם לתאגיד לא מתישבת עם "הקשרם של דברים", שכן מותו של אדם, שלא כמו סיום קיומו של תאגיד, הוא בעל משמעות סופית, ואילו תאגיד ניתן ל"המשך" - למשל על דרך של הליכי הבראה. עוד טענה כי כשהמבחן עשה שימוש במונח "נפטר אדם", הוא כיוון לאותו מקבץ תוכנות אוניות שפסו מן העולם, ואשר תאגיד נעדր אותו מלכתחילה. בנסיבות אלה המונח "נפטר" אינו רלוונטי לתאגיד.

באת כוח המאשימה הדגישה כי קיימים מקרים הגוברים על האמור בסעיף 236 בחס"פ ומחייבים המשך הליך פלילי נגד נאשם, אדם בשר ודם, גם במקרה שבו הוא נפטר, כדוגמת הגשת ערעור מטעם נאשם שנפטר וניהולו ההליך על ידי עזבונו, הכל בהתאם להוראות סעיף 36 בתקנות סדר הדין הפלילי, תש"ד-1974 [להלן]: "**תקנות סדר הדין הפלילי**". כבר כאן עיר כי טיעון זה שהוא מיסודו, שכן מדובר בהליך של ערעור הנאשם שהחל כאשר הנאשם עודנו בחיים, וההלך לאחר מותו של הנאשם תלוי ברשות בית המשפט, ונוכח לשון תקנה 36 הנ"ל ברי כי כאשר מדובר בערעור המאשימה, ההליך נפסיק על פי הוראות סעיף 236 בחס"פ. לא הרי מקרה זה כהרי המקרה דנן.

15. לטענת המאשימה אין בחיסולה של חברה בדרך של מיזוג כדי למנוע באופן גורף נקיטת הילכים פליליים או המשכם, וכן ניהול הילכים פליליים נגד חברה קולתת בשל מעשי חברת היעד.

ההकיקה הכרה בקיום של זכויות אינטראיסים שבгинם ניתן להמשיך לעמוד על חברה גם לאחר שחוסלה. על פי המחוקק, חברה שהתמזגה אינה "מתה" באופן טוטאלי, וקיימים מצבים שבהם היא תידרש להמשיך ולשלם על מחדריה וחובותיה. הסיפה של סעיף 267 בפקודת החברות, מאפשר פתיחת הליך נגד חברה שנייה בעניינה צו פירוק, ברשות בית המשפט ובכפוף לתנאים שיקבע. הרצונל שנקבע בפסקה בעניין המשך הליך פלילי במקרה של פירוק חברה, חל גם במקרה - בשני המקרים מדובר בסוף חייה של חברה, כך על פי הטענה. באת כוח

המואשימה הדגישה כי אין ذכר בדיון הפלילי לטענת הנאשמים, שלפיה מיזוג חברה מונע ניהול הליכים פליליים נגדה.

16. ברגע לפרש תרג'מן [לעיל] טענה המואשימה כי הקביעה בפסק הדין, המדיניות ותפישת העולם הנפרשת בו, מנוגדות לחולוטן לטענת הנאשמים, והפנתה לשם כך לסעיף 11 בפסק הדין שמננו לעלה כי אין היגיון גורף לעכבר הליכים פליליים נגד חברה בפרק, גם אם ניתן בעניינה צו עיקוב הליכים.

עוד לעניין זה טענה באת כוח המואשימה כי תכלית ההליך הפלילי היא להסדיר התנהגות של יחידים וקבוצות לשם השגת מטרות ערכיות. הרצינול שנקבע בפרש תרג'מן בדבר המשך ההליך הפלילי במקרים של פירוק, חל גם במקרה של מיזוג. בשני המקרים מדובר על סוף חייה של חברה. נסיבות סיום הפעולות שונות אך הרצינול זהה.

17. באת כוח המואשימה טענה כי אין ניתן ללמידה מלשון סעיף 3(2) בחוק החברות, אשר בהסתמך עליו הוגש כתוב האישום דן, את שביקשו הנאשמים ללמידה, או ללמידה ממנו על אודוט הגנה כלשהו מפני הגשת כתוב אישום בהליך פלילי. מסיפת הסעיף ניתן ללמידה כי אם יכולה להתקיים מחלוקת כלשהו הרי שזו נוגעת להליכי הוצאה לפועל, ועל כן טרח והציג המחוקק את המילוי: "**לרובות בהליכי הוצאה לפועל**". משמע בנוגע לשאר ההליכים הדבר מובן מאליו ואין מקום לציין זאת.

18. באת כוח המואשימה הדגישה כי לא ניתן טענה שלפיה המיזוג דן נעשה לשם תחמקות מן הדיון, ועם זאת אין ראוי לאפשר פטור מאחריות פלילתית בדרך של מיזוג, שהרי הפסיקה הכירה באפשרות של הרמת מסך מקום שבו נעשה שימוש לרעה בעקרון האישיות המשפטית הנפרדת של החברה. באת כוח המואשימה הפנתה לפסיקה שונה בעניין זה מקום שבו הורם המסר בין חברות שונות.

19. באת כוח המואשימה עמדה גם על הרצינול הכלכלי שלפיו הרשות תאגיד קולט והטלת קנס רצויות hon, לאחר שהדבר יוצר אי-齊同 הכלכלי בין התאגיד הקולט לתאגידים המתחרים בו, זאת לאחר שההתאגיד שמזוג זכה בעבר ליתרון כלכלי בשל אי-齊同ו לחוק. נוסף על כן, הטלת הקנס רצואה גם לשם השגת צוות לחוק והרעתה תאגידים מلنנות ולהתחמק מאחריות פלילתית באמצעות מיזוגים.

20. לעניין תזכיר החוק הדגישה באת כוח המואשימה כי בתזכיר מצוין שמדובר בסוגיה שטרם נידונה וכן גם לא הוכרעה. מכאן שהזכיר לא בא לשנות מצב קיים אלא להבהיר סוגיה שאינה ברורה. כלומר המזכיר אינו מצביע על הסדר שלילי אלא על לקונה. הרצינול המוזכר בתזכיר החוק הוא למנוע מצבים שבהם תאגיד יתנער מאחריותו למשינו באמצעות מיזוג.

על פי תזכיר החוק חברה קולטת תישא אחריות פלילתית בגין מעשה של חברת היעד במקרה של מודעות התאגיד הקולט לעבירה ובמקרים מסוימים גם בהעדר מודעות. מאחר שעל פי כתוב האישום נושא המשרה הרלוונטיים הם אותם נושא משרה בשתי החברות - היוו הנאשמים 2 ו- 3, ברוי כי גם החלופה המ חמירה הדורשת מודעות מתקיימת במקרה דן, ועל כן ניתן להעמיד את הנאשםת לדין.

21. התובעת הפנתה בסוגיה זו להסדים שבמשפט האמריקאי, שם החוקה המדינית, ברובה, מטילה אחריות פלילת על התאגיד הקולט במקרה של מיזוג בכפוף לכללים שונים.

לנוכח האמור טענה המאשימה כי מיזוגה של חברת היעד אינו עילה להפסקת הילך פלילי נגדה, וניתן להגיש כתוב אישום נגד החברה הקולטת.

דין והכרעה

22. כאמור, לאחר ששלתי את טיעוני הצדדים, סבורתני כי דין הבקשה להתקבל.

סבירותני כי המאשימה בבקשת המשפט לקבע מקור עצמאי וחידש שמננו תיגור אחריות פלילת, מקור שמנוגד לעקרונות המשפט הפלילי הישראלי ועומד בסתרה לעקרונות המשטר התאגיד הישראלי.

23. גם זאת עיר כבר כעת - חurf האמור לעיל וחrf קביעתי, העודה לדין של חברה קולטת בגין עבירות שביצעה חברה שחוולה בדרך של מיזוג איננה משוללת כל היגון.

כך, למשל, התוצאה של הסטת הקלון הפלילי אל חברה קולטת בגין עבירות שביצעה חברת היעד אינה מנוגדת מההיגיון העסקני ומהרצינולים שבהתשתתאותו קלון, וזאת שניתן להצדיק זאת במקרים המתאיםים, שכן החברה הקולטת ממשיכה את פעילותה העסקית של חברת היעד. בנסיבות אלה, יתכן שראוי שהרגולטור ידע על קלון שמוطبع בעקביו העסקית של החברה הקולטת, גם אם מקורו בעבירות שביצעו על ידי חברת היעד. באותו מידה יש ממש גם בטענת באת כוח המאשימה שלפיה הרצינול הכלכלי להרשות תאגיד קולט רצוי מאחר שהוא יוצר איזון כלכלי בין התאגיד הקולט ובין המתחרים בו.

נוכח העובדה כי מדובר במעשה שמנוגד לעקרונות הנוהגים של השיטה המשפטית, ומאחר שסבירותני כי יש לקבוע עקרונית שכזו השלכות רוחב על כלל המשק, על כלל העיסוקאות שבוצעו ועל אלה העתידות להתבצע, ומאחר שיש מקרים שבהם לא ראוי יהיה לנகוט גישה זו, יש להניח את השאלה ואת הדין לפתחו של המחוקק, אשר חזקה עליו כי ישקול אותם לאור שיטת המשפט ומטרות ההליך הפלילי מחד גיסא וצורכי המשק והכלכלה מайдך גיסא. יש לאפשר למחוקק לשקל את כל הגדירות והסיגים שימצא לנכון לקבוע, ובנסיבות העניין אף יש ליתן את הדעת על השאלה אם מדובר בהוראה שתחול רטרואקטיבית או פרוספקטיבית.

הזירה המשפטית

24. הילך הפלילי נשען על עקרונות יסוד אחדים וביניהם שני עקרונות בסיסיים - עקרון החוקיות ועקרון האשמה.

עקרון החוקיות, כיה לעקרון בסיסי יסודי, נקבע בסעיף 1 בחוק העונשין - תשל"ז 1977 [להלן: "חוק העונשין"] ולפיו: "**אין עבירה ואין עונש עליה אם אין נקבעו בחוק או על-פיו.**" אין מיחסים לאדם עבירה ואין מתייחסים עליו עונש אלא על פי חוק שעמד בתקף בשעת עשיית המעשה - אין מקום ליחס לאדם אחריות פלילית באופן רטרואקטיבי בין מעשי. עיקרון זה קובע גם כי על העבירה המוגדרת להיות מושלמת, היינו להיות תחומה בגבולות המגדירים את המעשים הנכללים בה ולהזהיר על אודות העונש הצפוי בגין ביצועה [ר' סעיף 3 בחוק העונשין], הcoil כדי להשיג מטרות של הרתעה והכוונה התנהגות [ר' למשל ש"ז פלר **עקרונות בדיני עונשין** כרך א 45, ו- 656 (תשמ"ד) (להלן: "פלר")].

עקרון האשמה קובע כי אין עבירה בגין עיטה בעל כשרות פלילית עובר לעשيتها, ואשר עשה את מעשה העבירה תוך יחס סובייקטיבי לפגיעה בעור המוגן כפי הנדרש בהגדרת העבירה [ר' פלר, שם, עמ' 39, 43, 656]. עקרונות אלה קבועים בפרק ד בחלק המוקדמי של חוק העונשין.

25. ההנחה הבסיסית של העקרונות הנ"ל ושל דיני העונשין היא כי מקור העבירה הוא אנושי, יש לנוהג באדם בהגנות, ועל כן על דרך הכלל (ובהעדר הוראה אחרת מפורשת בדיון) אין להשית אחריות פלילית רטרואקטיבית על מעשים של אדם ואין לגלגל לפתחו אחריות פלילית בהעדר כשרות משפטית, בהעדר אשמה מוסרית - בהעדר אותו יסוד של פליליות בנفسו [ר' פלר, שם, עמ' 656].

בנסיבות האמורות ברו כי השחת אחריות פלילית על תאגידים איננה מובנת מלאה, שהרי תאגיד הוא ישות משפטית אך אינו ישות טبيعית כאדם בשר ודם. קשה ליחס לתאגיד רצונות مثل עצמו, כוונות פליליות או אחריות, مثل היה אדם בעל מוח ולב.

26. בשל קושי זה מחד גיסא, וכיום של רצינאים תקפים אשר מצדיקים השחת אחריות פלילית על תאגידים - במקרים המתאים - מайдך גיסא, התפתחה "תורת הארגנים" המאפשרת ליחס לתאגיד אחריות פלילית, והוא קבועה בסעיף 23 בחוק העונשין:

"23. (א) תאגיד ישא באחריות פלילית -

- (1) **לפי סעיף 22, כשהעבירה נועברת על-ידי אדם במהלך مليוי תפקידו בתאגיד;**
(2) **לעבורת המצrica הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות, אם, בנסיבות העניין
ולאור תפקידו של האדם, סמכותו ואחריותו בניהול ענייני התאגיד, יש לראות
במעשה שבו עבר את העבירה, ובמחשבתו הפלילית או ברשלנותו, את
מעשו, ומחשבתו או רשלנותו, של התאגיד.**
- (ב) **בעבירה שנעבירה במחדר, כאשר חובת העשייה מוטלת במישרין על התאגיד,
אין נפקה מינה אם ניתן ליחס את העבירה גם לבעל תפקיד פלוני בתאגיד, אם
לאו.**

נוכח נוסחו של סעיף 23 הנ"ל ברור כי אין לנתק את מושג העבירה מעשה שהוא בשר ודם, אנושי, אשר במעשהיו וברצונו ביצע את מעשה העבירה [זאת בהעדר הוראה מפורשת סותרת כי ניתן שלא לאייר את המבצע הפיסי].

מADOW יתכן שלא מן הנמנע כי אותו אדם יהיה אחראי באופן ישיר למעשה העבירה בנוסף לתאגיד [ר' פלר, שם, עמ' 65]. על אותו אדם להיות בעל תפקיד בתאגיד [אורגן של התאגיד], ועל העבירה להיות כזו שבוצעה במהלך תפקידו, בסמכותו, באחריותו ובמהלך ניהול ענייני התאגיד. מכאן שאחריות התאגיד היא אחראית גוררת אחר האחירות של המבצע האנושי [פלר, שם, שם].

27. ניתוק מוחלט מעוזה אנושי מחייב את המטרות של הכוונת התנהלות וההרתעה של דיני העונשין, ועל כן אין לו מקום. בהתאם לאמור, לא ניתן להכזין התנהלות תאגיד במנוטק מהגולם האנושי, שהרי התנהלותו היא התנהלות הארגנים הפועלים מטעם ולמטרות שהגדיר התאגיד:

**"אין ספק שהיא איגידה או בעל מעמד נפרד, העומדת רשות עצמה ייחודה עצמאית,
 התאגיד הוא אישיות משפטית בלבד, בהבדל מאישיות פיזית,
 ומשום כך אין יכולkeit אתפואלו תול הפגיא את נכונותו, אלא באמצעות "אורגנים",
 קולקטיביים או אינדיבידואליים, המתגלו מיסבאנשים-بشرיים
 לא זהותם כלל לא רק כמי שמגלם את התאגיד בפועלתו, ה-"אני אחר", ה *alter ego*, ה *ego* התנהגות
 שלו, אילו תאגיד כל קיוסקיים. ובכל זאת, הוא יצור חיקוקים . . . אפשרותה אובייקטיבית
 מרצונו" הולמת את התאגיד לא恂ות מאשר את האישיות היפותית.
 לבחור בivid רף עילו תמסוי מטלbihו הימנעו ותמננו הנוגם לתאגיד,
 של הארגון הופיע על בשמו ובחור כאמור. כמובן, אמצעי הארגון הערוד" רציה" גסה התנהגותו
 של התאגיד תיראה שהלא מרצונו. ההזדהות בפועלות הארגן - אפשרויות ארגון קולקטיבי -
 לבין פעילותו של הארגון מתחברת בכל המישורים".**

[dagshim shel, shach; r' pler, shem, um' 700].

28. אפשר אףו לסכם ולומר כי על פי תורה הארגנים, פעולות הארגן ותודעתו נחבות כשל התאגיד, מעברות אליו, זאת בתנאים המפורטים בסעיף 23 בחוק העונשין. על פי תורה זו חלה אחירות פלילתית ישירה על התאגיד הנובעת מהזיהוי המוחלט בין מעשיו ותודעתו של הארגן ובין אלה של התאגיד; זאת בגיןו ש负责 השילוחית אשר בדיני הנזקין עשויה לחול על תאגיד בגין עוולות שבוצעו על ידי ארגן [בתנאים מסוימים ומוגדרים, ר' סעיף 53(ב) בחוק החברות וסעיפים 14 ו-17 בפקודת הנזקין [נוסח חדש]].

המשמעות המעשית של מעבר מהירות שילוחית לאחריות פלילתית על פי תורה הארגנים היא הרחבה ניכרת של תחולתן של נורמות משפטיות על תאגידים. אחירות פלילתית של תאגיד איננה עוד חריג בתחום המשפט והוא אינה מוגבלת לסוג מסוים של עבירות. זאת ועוד, אין עוד דרישת כי מכלול יסודות העבירה יתקיימו בארגן אחד מסוים; אדרבא, פעולות שונות של ארגנים שונים, ובהת�נים יסוד נפשי מתאים, עוברות תהליך של יהוס לתאגיד, ומכאן יוצא כי התאגיד ביצע את מכלול הפעולות והיה בעל יסוד הנפשי הרלוונטי בהתיחס לכל יסודות העבירה, עד כי תקום לו אחירות פלילתית [ר' בעניין זה ולענין ההשוואה בין תורה הארגנים לאחריות שילוחית גם א. חביב-סגל **דיני חברות** כרך ב 139-143 (2004) (להלן: "חביב-סגל").]

29. לסיכומו של פרק זה, בהמשך כאמור לעיל ולאור תורה הארגנים - יש ממש בטיעון הנאשפת כי לא ניתן לנחל

הליך פלילי נגדה בגין מעשיהם של ארגנים שפعلו במסגרת של חברה אחרת. הרוי שבוצעו העבירות הפליליות לכואורה, על פי הנטען בכתב האישום, פועלו הנאים 2 ו- 3 במעשים הנטען בכתב האישום כארגנים של חברת הייעד ולא כארגנים אצל הנאשמה. ודוקן: גם כאשר מדובר בארגנים הפועלים אצל הנאשמה כוים, אך אלה ביצעו לכואורה מעשים פליליים במסגרת פעילותם כארגנים של חברת הייעד, אין אפשרות להעמיד את הנאשמה לדין בגין המעשים. העניין אינו מתיישב עם תורת הארגנים ועם האחוריות הפלילית הישירה המושתת על פי הדין הפלילי הישראלי על תאגידים כאמור לעיל. בנקודה זו יש להבהיר כי אף הנאשמה לא הייתה ארגן אצל חברת הייעד בזמןינו הרלוונטיים.

לכואורה במועד ביצוע העבירות הנטען בכתב האישום לא היה כל איש בנאשמה. העמדה לדין של הנאשמה בגין עבירות שבוצעו לכואורה על ידי חברת הייעד כמוות כהטלה אחריות פלילתית על פלוני בגין מעשים שביצעו אלמוני.

פרשות סעיף 323 בחוק החברות

30. סעיף 3(323) בחוק החברות קובע כי חברת הייעד תחוסל עם אישור המיזוג ותימחק ממרשם החברות. אין מחלוקת כי המיזוג Dunn הושלם ובוצע כדין (זאת ביום 14.5.2015). עוד אין מחלוקת כי משמעות הדבר היא כי חברת הייעד חוסלה. בנסיבות אלה, יש ממש בטיעון בא כוח הנאשמים כי חברת השושא משוללה לאדם שמת ובנסיבות אלה אין מקום לנHAL נגדה הליך פלילי.

31. לאור סעיף 4 בחוק הפרשנות, סבורתני כי יש לגוזר גזירה שווה לעניין סעיף 236 בחס"פ בין תאגיד לאדם.

סעיף 4 הנ"ל קובע כדלהלן: "**מקום שמדובר באדם - אף חבר-בני-אדם במשמעותו, בין שהוא תאגיד ובין שאינו תאגיד**". עוד בעניין זה ר' גם פרשת מודיעים, עמ' 380:

"לענין כושרה של תופעה להיות נושא לזכויות ולחובות - אין כל הבדל בין תאגיד לבן-אדם. זה צזה מוכר בעולם המשפט כאישיות משפטית. זה צזה הוא "ריאלי", עד כמה שהמשפט הוא ריאלי, וזה צזה הוא "מלאquito" עד כמה שהמשפט הוא מלאquito. זה צזה הוא "אדם" - להבדיל מבן-אדם - במובן הנורמאטיבי. אכן, הריאליות או המלאQUITיות נבחנות ביחס לתקנות אנושיות ולקיום אנושי. בהקשר זה הבדיקות אלה הן רלוונטיות ותקפות. אין הן רלוונטיות ואין הן תקפות ביחס לקיום הנורמאטיבי. קיום זה הוא ריאלי ומלאQUITי בועת ובעונה אחת. לתאגיד קיים נורמאטיבי, והוא "אדם" בעולם הנורמאטיבי".

סעיף 236 בחס"פ קובע את השלcta מותו של נאשם על ההליך הפלילי: "**נפטר אדם יפסק כל הליך פלילי נגדו**". אדם יהיה גם תאגיד - והוא שמדובר בפרשנות אפשרית לטובת הנאשמה [עוד בעניין זה ר' גם סעיף 5 בחוק החברות שלפיו: "**קיומה של חברה הוא מיום התאגדות המצוין בתעודת התאגדות ועד לפיקיעת התאגדות, כתוצאה מחיסולה של החברה**".]

32. נראה כי המאשימה אינה חולקת על פרשנות זו, שם לא כן הייתה מאשימה את חברת הייעד. לאור זאת לאור ההליך בו נקבעה המאשימה, אין מקום לטיעוניה כי חיסולה של חברת הייעד אינו הליך סופי.

המאשרה לא ביקשה להוציא את חברת היעד, ובכל מקרה ההוראות בפקודת החברות הדנות בהחישית לחברת נוגעות לחיסול החברה בהליך של פירוק עקב חובות ולא לאחר הליך של מיזוג. אין היגיון בהחישית לחברת שחשוסלה לאחר מיזוג, ולעומת זאת יש היגיון רב, בנסיבות המתאימות, בהחישית לחברת לאחר פירוק.

33. לשיטת המאשרה, סעיף 323(2) בחוק החברות משמש מקור חוקי לניהול הליך הפלילי נגד הנואמת לאחר ששלטה את חברת היעד בהליך של מיזוג. סעיף 323(2) הנ"ל קובע כדלקמן: **"יראו את החברה הקולעת כאילו הייתה חברת היעד בכל הלין משפטי, לרבות בהחלטה לפועל"**. המאשרה הוסיפה וטענה כי העובדה שהמחוקק מצא לנכון להציג את הליכי הוצאה לפועל ממחישה כי כל ההליכים האחרים מובנים מאליהם ובஸמכותם של בית המשפט.

בא כוח הנואמים טען לעניין זה כי הזרה המשפטית של סעיף 323 בחוק החברות היא הזרה האזרחותית והזרה העונשית נדונה בחוק העונשין בסעיף 23 שבו.

34. סבורתני כי הלוגיקה שנתקטה המאשרה אינה מבוססת ואין לקבלה. סעיף 323 דן בהסדרת החיבורים האזרחיים של חברת היעד אל מול נושא, ותכליתו היא הגנה על נושאים ועל בעלי מנויות המיעוט בחברת היעד. לטעמי, הזרה הפלילתית זורה לסעיף זה.

35. בהקשר זה אעיר כי פרשנות המאשרה את ההחלטה בפרשת תורג'מן אינה נcona על פי הבנתי, ומפרשה זו יש למוד דוקא חיזוק לטענת הנואמים ולמסקנותי דלעיל.

ההחלטה בפרשת תורג'מן דנה בשאלת אם ניתן להעמיד לדין פלילי חברת שמצויה בהליכי פירוק, זאת לאור נוסח סעיף 267 בפקודת החברות [נוסח חדש], אשר קובע כדלהלן:

"משמעות צו פירוק, או משנתמנה מפרק זמני, אין להמשיך או לפתח בשום הלין נגד החברה אלא ברשות בית המשפט ובכפוף לתנאים שיקבע."

בית המשפט קבע כי תכלית הזראה היא הגנה על נושאים של חברת בפירוק באמצעות חלוקה שוויונית של נכסיו החברה. תכלית זו אינה עולה בקנה אחד עם ההיגיון שבניהול הליכים פליליים, ואין לגזור גזירה שווה בין הליך הפירוק והמשמעות הנגזרות ממנו לעניין ניהול הליכי גביה אל מול החברה ובין הרצינולים שבניהול הליך הפלילי. ההליך הפלילי זר למטרות עיקוב ההליכים [ר' פرشת תורג'מן, שם, עמ' 807 - 809].

יש להזכיר מהמהלך הפרשני שננקט בהלכת תורג'מן כי תכליתו של סעיף 323 בחוק החברות אינה מתישבת עם התכלית של הליך הפלילי, אף זורה לו, כאמור לעיל. מדובר בסעיף חוק שמטרתו הסדרת חיבורים אזרחיים.

36. החבות הפלילית של תאגידים קבועה, כאמור, בסעיף 23 בחוק העונשין, והוא המקור להעמדה לדין של

תאגיד. מאחר שמדובר בישות משפטית נפרדת מהארגוני, אשר הם שמבצעים בפועל את המיעשים שעולמים עלות כדי עבירה, יש צורך כאמור בكونסטרוקציה משפטית להעודה לדין של תאגיד. סעיף 23 הנ"ל קובע כי מעשייהם של ארגנים כמויוו של התאגיד - מכאן שלא ניתן להשליך את האחריות הפלילית על הנאשמה, היא החברה הקולטת, וכتب האישום עומד על כן בסתרה לעיקרונו האשמה. כדי להמחיש את הקביעה עיר כי היה ארגן שביצע מעשים בשם התאגיד מות, אין בכר כדי למנוע העמדת התאגיד לדין בגין אותם מעשים; אלא יש בכר כדי למנוע העמדתו לדין של אותו ארגן [אדם שמת בנסיבות].

37. כאן יש להעיר ולהבהיר כי בית המשפט העליון בפרש תורג'מן לא נתן דעתו לשאלת אם ניתן להמשיך ולנהל הליך פלילי נגד חברה שחוולה:

"... לזכור עניינו די בהנחה כי כל עוד לא חוסלה החברה, בכוחה המשפטי לATABOU ולהיתבע ככל גוף בעל אישיות משפטית, וכך היא עשויה אף להיות נאשנת בהליך פלילי. רק עם חיסולה כאמור עשויה לעלות השאלה אם דינה דין יחיד אשר נפטר, ואשר עם פטירתו נפסק בהוראת החוק כל הליך פלילי נגדו (סעיף 236 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]) .."

[ר' שם, עמ' 807 מול האותיות ה-ז].

נראה כי ההתייחסות דלעיל נוגעת לשאלת המשך ניהול הליך הפלילי נגד חברה שחוולה ולא לפתיחה של הליך הפלילי לאחר שאotta חברה חוסלה, על אף שעל פי העקרונות שעיליהם עמדתי לעיל, נראה שהיה מקום להפסיק הליך הפלילי שהחל נגד חברה שחוולה. בכל מקרה בית המשפט העליון לא נדרש לשאלת ולא הכריע בה.

38. בעניין זה טען בא כוח הנאים כי מיזוג הוא מקרה פרטי של חיסול חברה. בנסיבות אלה, כפי טיעון המאשימה, ניתן לעשות שימוש בסעיף 323 בחוק החברות כדי להעמיד לדין חברה שחוולה על דרך של מיזוג בלבד. לטענותו, סעיף זה אינו מרפא את ה"פגם" בעניין של חברות שחוולו בדרך אחרת, ועל כן מי ש מבחש להימנע מההתוצאה של פטור מאחריות פלילית לחברה שחוולה מכל סיבה שהיא, צריך להביא לשינוי החוק הישראלי או לשינוי העיקרון כי הליכים פליליים מופסקים עקב מותו באנלוגיה המתחיבת לתאגיד.

אני מוצאת קושי בקביעת עיקרון ספציפי שלפיו חברה קולטת במיזוג תישא באחריות לעבירות שבוצעו על ידי חברת היעד טרם המיזוג, כפי ש מבחש המאשימה שיקבע, בניגוד לעיקרון כללי שעליו מצביע בא כוח הנאים. יש רצינלים שונים שיכולים להצדיק קביעה שכזו והם מפורטים בתצריך החוק. הקושי הוא בקביעת העיקרון על דרך של פרשנות ובהעדר הוראה מפורשת כאמור.

39. לסכמה של נקודה זו - סעיף 323 אינו יכול לשמש מקור חוקי להעודה לדין של תאגיד קולט במיזוג בגין עבירות שבוצעו על ידי חברת היעד, ומדובר בפרשנות שבניגוד לעיקרון האשמה, זאת כיון שמדובר בתכילת שונה; ובשים לב גם לעקרונות הכלליים של דין העונשין, לא ניתן בסעיף 323 הסדר קונקרטי.

40. קבלת עמדת המאשימה ויצירת אחריות פלילתית על דרך פרשנות [מאולצת לטעמי] שלא ננקטה מעולם עד כה, עומדת בסתרה לעקרון האשמה כפי שהראיתי לעיל, אך גם בסתרה לעקרון החקיקות, ולפיו כאמור אין עונשין אלא אם כן מזהירין.

מטרת ההליך הפלילי היא בין היתר, הרצון להכזין התנהוגות חברתית נורמטיבית. על כן יש מקום להזהיר פרטים בחברה מהתנהוגות שתיחסב אנטו-חברתית או לא-נורמטיבית, זאת באמצעות הגדרת העבירה ולצדיה העונש הצפוי בוגינה, אשר נותן ביטוי גם לעוצמתו ולחשיבותו של הערך המוגן. בכך אין חידוש.

41. במהלך השנים התרחבו מטרותיו של הדין העוני, והוא משמש כיום גם כדי לתקן כשלים ברגולציה, מקום שבו הוכח כי הרגולציה המנהלית אינה יעילה דיה: הוא משמש כדי להרטיע תאגידים בניהול תחומי פעילות שונים האופייניים במיוחד לפועלות של תאגידים, כגון זיהום הסביבה, העסקת קטינים, מניפולציות בנירות ערך, עבירות מס, הימורים ברשות האינטרנט ועוד [ר' חביב-סגל, שם, עמ' 145].

42. בנקודה זו של כשלים רגולטוריים עיר כי אין לקבל טענה נוספת שהעלתה בא כוח הנאים ולפיה חל שינוי ניכר בהגשת כתוב האישום מצד המאשימה, וזאת העובדה שהמיזוג בוצע והסתיים כשתים כהן הוגש כתוב האישום ולאחר שהחקירה התנהלה או הסתיימה - וכי גם מסיבה זו יש מקום להורות על מחיקת כתוב האישום. צודק בא כוח הנאים כי כדי לאשר מיזוג כדין, עד כדי חיסולו של חברת היעד, נדרש פרסומים על אודות הליכי המיזוג ומשלוח הודיעות בעניין. עם זאת, הליכי הפרסום וההודעות מצומצמים לעוסקים בדבר, והם כוללים את רשם החברות, את בעלי המניות ואת הממונה על ההגבולים העסקיים [ר' סעיפים 317, 318 ו- 322 בחוק החברות]. המאשימה אינה איננה רגולטור רלוונטי על פי חוק החברות לשם אישור מיזוג, ואין לדרש ממנה כי תבחן אם מתקיימים הליכי מיזוג או אם נשקל הילך של מיזוג, בעניינו של כל אחד מהתאגידים שהוא שוקלת להגיש כתוב אישום נגדו או שחקירה פלילתית מתנהלת בעניינו.

43. בחרזה לדין: תאגיד פלוני אשר שוקל רכישה או מיזוג של תאגיד אלמוני ושקל זאת לאחר בדיקת נאותות [due diligence], שבמסגרתה נבחנים עסקיו של תאגיד היעד, מצבו הכלכלי, חובותיו או התחייבויות העתידיים וזכויותיה בהווה ולעתיד כנiosa Molachrim. במצב המשפט הנוכחי כיום, ונוכח העובדה כי השאלה שעומדת לדין לאណונה קודם לכן, הסיכון כי תאגיד קולט במיזוג יעמוד לדין בגין מעשים פליליים של תאגיד יעד איננו שיקול או סיכון שניין לומר עליו שהשיטה המשפטית הכריזה עליו כקויים. מדובר בסיכון של תאגיד קולט ליטול באופן מחושב, גם מקום שבבדיקה נאותות לא הייתה מעלה תוכאות מתאימות או רלוונטיות.

44. ההשלכות של ניהול היליך פלילי על תאגיד עלולות להיות מרתקות לכת, ואין להקל בהן ראש. אין מדובר בקורס בלבד, ודאי שלא תמיד מדובר בקורס של מה בכר. התיאוג הפלילי עלול להוביל תאגיד לאובדן חזים או הסכמים שונים אל מול גורמים שלטוניים, ולהרשעה פלילתית עלולות להיות השלכות רגולטוריות שונות בונגש לרישיונות כללה ואחרים ועוד. לא לחינם הכירה הפסיקה באפשרות שלא להרשייע בדיון גם תאגידים [ר' רע"פ 8487/11 חברת נמל ישראל - פיתוח

ונכסיים בע"מ נ' מדינת ישראל, המשרד להגנת הסביבה (23.10.2012). ר' גם דנ"פ 12/8062 באותו עניין אשר אישר את ההחלטה ברע"פ.

באוטו עניין יש לזכור גם את בעלי המניות, בעיקר בחברות ציבוריות, ואת ההגנות של המשק והרגולטור [וה�性ה היא רגולטור מרכזי במשק] גם כלפייהם, חלק מההגנות כלפי התאגיד.ברי כי הצד הננה מרוחחי התאגיד צריך וראוי כי ישא בעלות פעילותו, הפלילית או העסקית. כמו טעות בשיקול דעת עסקי של דירקטוריון, אשר בסופו של דבר מקטינה את ערך התאגיד ומצמצמת את עושרם של בעלי המניות בגין החזקות הרלוונטיות, כך גם מעשים פליליים שיש ליחס לתאגיד ראוי שיגולגלו לפתחם של בעלי המניות [ר' גם א. חביב-סגל, שם, עמ' 147 - 148]. סבורתני כי יש להזהיר על כך מראש, בהתאם לעקרון החוקיות.

45 סעיף 23 בחוק העונשין, אשר מחייב אחירות פלילתית על יסוד תורת הארגנים, אינו מגלה את האזהרה הנדרשת, שכן ממנו נגזרת אשמה בעניינו של תאגיד אשר במהלך ניהולו בוצעו עבירות, אך הוא איננו מאפשר, כאמור, הסטת האחירות אל החברה הקולעת בהליך של מיזוג בגין עבירות שבוצעו אצל ובניהול חברת היעד.

46. הנטייה להגיש כתוב אישום נגד הנואשת, שהארגוני הרלוונטיים שלה הם הנאים 2 ו- 3, שהיו ארגנים גם בחברת היעד בזמנים הרלוונטיים, היא כמעט טبيعית, ואף קל בנסיבות העניין לנוסות ליחס לנואשת את המזועות לעבירות שבוצעו על ידי חברת היעד באספקטריה של תורת הארגנים.

עוד יש לציין כי החברות הנדרשות בכתב האישום קרובות היו זו לזו בפעילותן העסקית עבר למיזוג, וכך עולה לכואורה מהתייארים בכתב האישום [זאת יש לציין בנסיבות המתחייבת מאחר שהדברים אינם מפורטים בכתב האישום אך נלמדים ממנה], וכך עולה גם משמן של החברות. בנסיבות אלה, נראה כי אין זה הוגן שלא להעמיד את הנואשת לדין.

47. ראשית יש לציין ולהזכיר שוב כי יש הסכמה בין הצדדים כי הליך המיזוג לא ננקט כדי להתחמק מהלים פליליים. איני דנה במצב עובדתי זה, ויתכן שאלהו היו באות ראיות לתרמית או לניסיון להתחמק מהלים הינו מצויים בדיון שונה לחלוtin, יוכל שאף היה מקום לדון בעבירות פליליות נוספות בהקשר זה. נכון האמור, טענות באת כוח המואשתה כי ניתן לבצע הרמת מסך בין חברות שעה שנעשה שימוש לרעה באישיות המשפטית הנפרדת, אין רלוונטיות בדיון זה.

48. נוסף על כך יש להזכיר כי המקירה של החברות דן הוא מקרה פרטני ונΚודתי ויתכן שאף "יחודי". דא עלא, הקביעה כי ניתן להגיש כתוב אישום נגד חברה קולעת בגין מעשה של חברת יעד היא קביעה עקרונית וגורפת, אשר לא תחול על עניינה של הנואשת בלבד.

אם תתקבל עדות המואשתה, ובסופו של יומם אקבע כי במצב העניינים הנוכחי ניתן להעמיד את הנואשת לדין בגין עבירות שבוצעו לכואורה על ידי חברת היעד, הרי יהיה תלוי ועומד מעל המשק בכללתו עקרון אשמה ערטילאי

שאינו מוגדר ומבחן. מהן הנسبות האחרות שבין יקבע בית המשפט קביעה דומה, متى יקבע שלא חלה אשמה? זהו מצב עניינים שהדין הפלילי מבקש להימנע ממנו, ובצדך.

מדובר בהצהרה על קיומה של אחריות פלילית שלא באה קודם לכן בדיון הישראלי, ועל כן היא מצדיקה הابتש בשאלת לפתחו של החוקק, אשר יקבע את גדריה של אותה האחריות לפי מיטב שיקול דעתו.

49. אbehir כי אין מדובר בעיקרונו אשמה שקבע החוקק ואשר בית המשפט נדרש לפרשנות בעניינו בהתיחס ל McKenna ספציפי וניסיובי, אלא מדובר בבקשת המאשימה מבית המשפט לקבע, בדרך של פרשנות, כלל חדש בדיון שמננו תיגזר אשמה. ניתן לטעון כי תפקידו של בית המשפט הוא לפרש סעיף חוק ועקרונות משפטיים, ואין בבקשת המאשימה כי בית המשפט יעשה כן במקרה דין כל חדש. דא עקא, כפי שהראיתי לעיל, עקרון האשמה ועקרון החוקיות מחיבים הוראות מפורשות בדיון לעניין קיומה של אחריות פלילית.

אין הוראה מפורשת כזו בדיון, כאמור, הפרשנות הנדרשת לשם כך מאולצת ומונגדת לעקרונות אחרים בדיון כפי שהראיתי לעיל. מדובר בעיקרונו אשם המנוגד למסורת המשפט הישראלית ועומד בסתריה לתיאוריה המשפטית הישראלית המאפשרת העמדת הנואמת לדין (תורת הארגנים).

המציאות העסקית מורכבת ורחבה, ותפקידו של החוקק לשקל את ההשלכות של קביעה שכזו על כלל המשפט.

50. בנקודה זו יש להבהיר גם כי ההפניות לשיטת המשפט האמריקאי בתשובה המאשימה אין מובנות מלאיהן, מאחר שבשיטה האמריקאית האחריות הפלילית יכולה לצמוח על רקע שליחוי, ואילו בדיון הישראלי מדובר באחריות ישירה כפי שהראיתי לעיל. בכל מקרה, גם בדיון האמריקאי - מקום שקמה אחריות על חברה קולטת בגין עבירות שבוצעו על ידי חברת היעד, האחריות נלמדת מכוח הוראה מפורשת בחוק, ולא על דרך פרשנית [המאשימה הפנתה לסעיף חוק במדינות דלאוור, ניו יורק, טקסס ופנסילבניה שבארה"ב]. סבורתני שאין טעם להרחיב בעניין זה לצורכי החלטה דין, אשר נשמכת על עקרונות מבוססים של שיטת המשפט הישראלית.

51. כאמור, כדי לבצע שינוי כה יסודי בניהול ההליך הפלילי יש לקבל הסכמה מפורשת בדיון מאת החוקק. הצדדים הפנו בעניין זה לתקן החוק שהזוכר לעיל שבמסגרתו נדונה, בין היתר, האפשרות להשיט אחריות פלילית על תאגיד קולט במיזוג בגין עבירות שבוצעו על ידי תאגיד היעד, ולאחר מכן. תיקיר החוק מפרט רצינולים שונים העומדים בבסיס ההחלטה, ובין היתר:

"... לעומת זאת, בשני המצבים האחרים, מוצא צו חיטול כלפי חברות היעד והישות המשפטית שלhan נעלמת (לפי סעיף 3(4) לחוק החברות). עולה השאלה, האם ראוי כי במצבים (ב) ו-(ג) לעיל תמשיך לחול אחריות פלילית על התאגיד הקולט לעבירות שביצעו תאגידים יעד טרם המיזוג. שאלה זו לא נדונה בפסקה, ולכן גם לא הוכראה. ישנו שיקולים שונים בשאלת זו: מחד, תאגיד הננו, כאמור, ישות משפטית ולא פיזית, ובמקרים רבים יכול לשנות את פניו ולהמשיך באותה פעילות תחת כסות אחרת ואין מקום לפטור אותו מאחריות

רק עקב שניוי צורני. כך במיוחד, כאשר שינוי ההחלטה המשפטית געשה במטרה להתחמק מאחריות פלילית. מайдן, הטלת אחריות פלילית על ישות משפטית שונה מזו שביצעה את העבירה מעלה קשיים הנוגעים לערונות המשפט הפלילי ביניהם עקרון האשמה ועקרון החוקיות".

[ר' תזכיר החוק, עמ' 11 - 12].

ובן שתזכיר החוק אינו מחיב, אלא יכול לכל יותר לرمז על מגמות אצל המחוקק.

52. עוד אצין, כי אף אם הייתה סבורה שפרשנות הדין הישראלי מאפשרת העמדה לדין של חברה קולעת לאחר הליך של מיזוג כאמור, סבורתני כי לא היה מקום להעמיד את הנואמת דין לדין, וזאת לאור עקרון החוקיות. מדובר בנסיבות ותקדים ומשום בכך זה לכואה בפעם הראשונה [ולמצער זו הפעם הראשונה שחוקיותו של כל זה עולה לדין]. בנסיבות אלה, סבורתני כי יש להודיע על תקופתו של הכלל טרם עושים בו שימוש, ועל כן גם אילו הייתה סבורה או מוצאת כי פרשנות המאשימה ראייה ונכונה, היה מקום להורות על קבלת בקשה זו ולהורות על מחייב כתוב האישום נגד הנואמת [זה השווה לעניין זה ת"פ (י-ם) 4063/06 מדינת ישראל נ' צחי הנגבי ואח' (13.7.2010)].

53. כאמור, סבורתני כי כתוב האישום נגד הנואמת אין לו בסיס בחקיקה, אינו עולה בקנה אחד עם עקרון החוקיות ועם עקרון האשמה ואני מתיחס עם השיטה המשפטית הישראלית - הן עם דיני העונשין שבשיטה הן עם הדין הכללי, ועל כן דין הבקשה להתקבל.

לאור כלל האמור אני מורה כדלהלן:

א. **מורה על ביטול כתוב האישום נגד הנואמת.**

ב. **מורה על תיקון כתוב האישום בעניינם של הנואמים 2 ו- 3 באופן שהמאשימה תבהיר את מקור אחריותם למשעים הנטענים בכתב האישום ואם העבירות מיוחדות להם מבצעיים עצמאיים או כנוסאי משרה בתאגיד.**

ג. **כתב האישום המתוקן יועבר ישירות לבא כוח הנואמים עובר לדין.**

ד. **במועד הדיון שנקבע ליום 15.10.2017 יודיעו הנואמים תשובהם לכתב האישום המתוקן, ויתקיים דיון לפי סעיף 144 בחסד"פ.**

המצוירות תעביר עותק החלטתי לבאי כוח הצדדים.

ניתנה והודעה היום ח' בתשרי התשע"ח, 28.9.2017, בהעדר הצדדים.

שרה חייב, שופטת